

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.018.01.2021

Pan
nadinsp. Andrzej Łapiński
Komendant Wojewódzki Policji
Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku
ul. Okopowa 15
80-819 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/040 – Przygotowanie wybranych podmiotów do realizacji zadań na rzecz zapewnienia porządku publicznego z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku, ul. Okopowa 15, 80-819 Gdańsk (dalej: „Komenda”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	nadinsp. Andrzej Łapiński, od 27 lutego 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił nadinsp. Jarosław Rzymkowski od 21 stycznia 2016 r. do 26 lutego 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne i kadrowe Komendy do realizacji zadań ustawowych w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.2. Przydział, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz pobieranie środków przymusu bezpośredniego, broni palnej i amunicji.3. Szkolenie i ćwiczenia oddziałów prewencji Policji i nieetatowych oddziałów prewencji Policji.4. Przygotowanie i prowadzenie działań sił policyjnych z użyciem środków przymusu bezpośredniego w ramach operacji (akcji) policyjnych.5. Podejmowanie i przeprowadzanie interwencji z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego.6. Kontrola stosowania przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego. Pomoc psychologiczna i prawna udzielana policjantom.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce ¹ . Kontrolą mogą być objęte również dokumenty wytworzone wcześniej, niezbędne do realizacji celów kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Zdzisław Stefan Zbierski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/117/2021 z 8 lipca 2021 r.2. Piotr Lewandowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/142/2021 z 7 września 2021 r.

(akta kontroli str. 1-6)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie Komendy do realizacji zadań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego w latach 2019-2021.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W Komendzie podejmowano właściwe działania w celu przygotowania organizacyjnego, kadrowego i sprzętowego do realizacji zadań ustawowych w zakresie przeciwdziałania wystąpieniu zagrożeń naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego w trakcie zgromadzeń lub innych wydarzeń o charakterze masowym.

¹ Tj. do 6 października 2021 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. (dalej: „ustawa o NIK”).

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Struktura organizacyjna i etatowa Oddziału Prewencji Policji w Gdańsku (dalej: „OPP”) zorganizowana została zgodnie z decyzją Komendanta Głównego Policji. Decyzją Komendanta, ze złączenia kompanii NPP (Nieetatowy Pododdział Prewencji Policji) z PPS (Pluton Przewodników Psów Służbowych) utworzony został Nieetatowy Oddział Prewencji Policji (dalej: „NOP”). Jednostki te były należycie wyposażone w sprzęt uzbrojenia, środki transportu i środki przymusu bezpośredniego. Szkolenie i ćwiczenia OPP i NOP prowadzone były na podstawie programów i w oparciu o zatwierdzone plany szkoleń. W wyniku przygotowania i prowadzenia działań sił policyjnych z użyciem środków przymusu bezpośredniego w ramach zarządzonych przez Komendanta operacji policyjnych dotyczących zabezpieczenia zgromadzeń publicznych nie odnotowano przypadków skutkowego użycia stosowanych przez policjantów OPP i NOP środków przymusu bezpośredniego. Objęta badaniem dokumentacja, przeprowadzonych interwencji policyjnych z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego, nie wykazała nieodpowiedniego zastosowania tych środków, jak również niewłaściwego dokumentowania tych interwencji przez realizujących je policjantów. W Komendzie podejmowano również odpowiednie działania w zakresie stosowania przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego. Problematyka używania lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy była przedmiotem dwóch kontroli wewnętrznych i dotyczyła wykorzystania paralizatorów. W Komendzie przestrzegano procedur dotyczących postępowań dyscyplinarnych w związku z użyciem/wykorzystaniem przez policjantów środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej oraz procedur dotyczących rozpatrywania skarg na zachowanie policjantów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne Komendy do realizacji zadań w związku z zagrożeniem bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Opis stanu faktycznego

1.1. Stan zatrudnienia OPP.

Struktura organizacyjna i etatowa OPP w Gdańsku określona została w załączniku Nr 3 do decyzji Nr 12 Komendanta Głównego Policji⁴, zgodnie z którą jej stan etatowy wynosił łącznie 437 stanowisk, z tego:

- dowódca i zastępca dowódcy – trzy stanowiska,
- zespół organizacji służby – 10 stanowisk,
- cztery kompanie prewencji – 376 stanowisk,
- pluton wsparcia taktycznego – 15 stanowisk,
- pluton wzmocnienia – 22 stanowiska,
- zespół szkolenia – cztery stanowiska,
- zespół medyczny – trzy stanowiska,
- pozostałe komórki organizacyjne (zespół transportu i zaopatrzenia) – cztery stanowiska.

⁴ Decyzja Nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia, struktury organizacyjnej i etatowej oddziałów prewencji Policji oraz samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (dalej: „decyzja Nr 12 KGP”) – Dz. Urz. KGP poz. 2, ze zm.

Według stanu na 1 stycznia: 2019 r., 2020 r. i 2021 r. oraz na 30 czerwca 2021 r. zatrudnienie w OPP wynosiło odpowiednio: 421, 415, 427 i 431 funkcjonariuszy, z tego:

- dowódca i zastępcy dowódcy – trzech funkcjonariuszy w całym okresie,
- zespół organizacji służby – 10 funkcjonariuszy w całym okresie,
- kompanie prewencji – 366, 357, 369 i 370 funkcjonariuszy,
- pluton wsparcia taktycznego – 14, 15, 14 i 15 funkcjonariuszy,
- pluton wzmocnienia – 17, 19, 20 i 22 funkcjonariuszy,
- zespół szkolenia – czterech funkcjonariuszy w całym okresie,
- zespół medyczny – trzech funkcjonariuszy w całym okresie,
- pozostałe komórki organizacyjne – czterech funkcjonariuszy w całym okresie.

Zgodnie z ww. danymi poziom zatrudnienie ogółem w OPP na 30 czerwca 2021 r. wynosił 98,6% stanu etatowego (w kompanii prewencji – 98,4%, reszta – 100%).

(akta kontroli str. 28)

1.2. Organizacja NOP i NPP.

Zgodnie z § 5 ust. 1 zarządzenia Nr 715 Komendanta Głównego Policji⁵ komendant wojewódzki Policji organizuje NPP i NOP w drodze decyzji.

Decyzją Nr 401/2017 Komendanta Wojewódzkiego Policji⁶ ze zmianami, Komendant postanowił m.in.:

- zorganizować NPP oraz Pluton Przewodników Psów Służbowych (dalej: „PPPS”),
- kompanie NPP oraz PPPS złączyć w NOP,
- wyznaczyć miejsce koncentracji i siedziby: NOP, pięciu kompanii NPP, w tym plutonów i drużyn oraz PPPS,
- powołać dowództwo NOP w składzie: dowódca (nadkom. P.S., a od 22 stycznia 2018 r. podkom. P.G. – obydwaj ze Sztabu Policji Komendy) i zastępca dowódcy NOP (podinsp. P.O. z Wydziału Prewencji Komendy), pomocnicy dowódcy NOP ds. logistyki (asp. szt. A.B., a od 19 marca 2019 r. podkom. M.W. – obydwaj z Wydziału GMT Komendy) i ds. łączności (asp. szt. B.P., a od 26 listopada 2020 r. st. sierż. R.L.-K. – obydwaj z Wydziału Łączności i Informatyki Komendy), dowódca PPPS (asp. szt. W.G., a od 25 lutego 2020 r. podkom. B.B. – obydwaj z Wydziału Prewencji Komendy) oraz rezerwę na stanowisko dowódcy PPPS (asp. szt. P.S. z Wydziału Prewencji Komendy).

Dowództwo NOP określono w liczbie pięciu stanowisk oraz jedno stanowisko rezerwy, Kompania I NPP – 94 stanowiska oraz 19 stanowisk rezerwy, Kompania II, III i IV NPP – po 94 stanowiska oraz po 20 stanowisk rezerwy, Kompania V NPP – 94 stanowiska oraz 21 stanowisk rezerwy, PPPS – 23 stanowiska oraz 10 stanowisk rezerwy. Zgodnie z ww. dokumentem decyzje o koncentracji NOP lub wybranych NPP podejmuje Komendant.

⁵ Zarządzenie Nr 715 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji (dalej: „zarządzenie Nr 715 KGP”) – Dz. Urz. KGP z 2018 r. poz. 96, ze zm.

⁶ Decyzja Nr 401/2017 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizacji nieetatowego oddziału i pododdziałów prewencji Policji KWP w Gdańsku wraz z decyzjami zmieniającymi tę decyzję, tj. Nr 27/2018 z dnia 22 stycznia 2018 r., Nr 83/2019 z dnia 19 marca 2019 r., Nr 113/2019 z dnia 9 kwietnia 2019 r., Nr 58/2020 z dnia 25 lutego 2020 r., Nr 195/2020 z dnia 6 sierpnia 2020 r. i Nr 323/2020 z dnia 26 listopada 2020 r.

Stan etatowy zorganizowanych kompanii NPP, o których mowa w ww. decyzji Komendanta spełniał wymogi określone w § 5 ust. 2 zarządzenia Nr 715 KGP.

W okresie objętym kontrolą OPP 18-krotnie (w 2019 r. – sześciokrotnie, w 2020 r. – dziesięciokrotnie oraz w I połowie 2021 r. – dwukrotnie) angażowana była poza garnizonem pomorskim do zabezpieczenia przewencyjnego wydarzeń w miejscach publicznych oraz w ramach akcji i operacji policyjnych w związku ze zgromadzeniami publicznymi. W zabezpieczeniach tych uczestniczyło łącznie 1728 policjantów, z tego 431 w 2019 r., 1059 w 2020 r. i 238 w I połowie 2021 r. Ponadto, 268 policjantów z OPP zabezpieczało w 2019 r. trzy inne wydarzenia, a w I połowie 2021 r. – jedno takie wydarzenie w liczbie 102 policjantów. W 2020 r. nie było takich przypadków.

W tym samym okresie policjanci z NOP nie byli kierowani do zabezpieczeń realizowanych poza terenem województwa pomorskiego.

W wyniku ww. akcji i operacji policyjnych związanych z zabezpieczeniem zgromadzeń publicznych poza garnizonem pomorskim policjanci z OPP wypracowali łącznie 14187 nadgodzin, z tego w 2019 r. – 3218 h, w 2020 r. – 9430 h oraz w I połowie 2021 r. – 1539 h. Zabezpieczenie pozostałych wydarzeń wygenerowało łącznie 2273 nadgodzin, w tym 1763 h w 2019 r.

I Zastępca Komendanta wyjaśnił, że konieczność dojazdu policjantów OPP do miejsca działań prowadzonych poza terenem województwa pomorskiego jest głównym powodem wypracowywania przez nich nadgodzin. Po powrocie do jednostki macierzystej część nadgodzin odbierana jest w formie dni wolnych. Pozostała część (rozliczana w okresie półrocznym) daje policjantowi prawo wyboru (rekompensata pieniężna lub czas wolny). Ponieważ średnia liczba nadgodzin na policjanta wypracowana podczas ww. działań w latach 2019-2021 wynosiła odpowiednio: 7 h, 9 h i 6 h tematyka ta⁷ nie była poddawana szczegółowej analizie.

Zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji⁸ zadania służbowe policjanta powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach 40-godzinnego tygodnia służby, w okresach rozliczeniowych.

W latach 2019-2021 liczba godzin nadliczbowych służby w przeliczeniu na jednego policjanta w półroczu wynosiła:

a) w OPP:

- ogółem: I półrocze 2019 r. – 5,5 h, II półrocze 2019 r. – 1,5 h, I półrocze 2020 r. – 3,4 h, II półrocze 2020 r. – 23,7 h, I półrocze 2021 r. – 26,2 h, w tym:
- podoficerowie: I półrocze 2019 r. – 5,6 h, II półrocze 2019 r. – 1,5 h, I półrocze 2020 r. – 3,2 h, II półrocze 2020 r. – 27,6 h, I półrocze 2021 r. – 15,3 h,

b) w NOP:

- ogółem: I półrocze 2019 r. – 7,0 h, II półrocze 2019 r. – 16,2 h, I półrocze 2020 r. – 17,5 h, II półrocze 2020 r. – 21,3 h, I półrocze 2021 r. – 32,6 h, w tym:
- aspiranci: I półrocze 2019 r. – 9,8 h, II półrocze 2019 r. – 24,4 h, I półrocze 2020 r. – 28,4 h, II półrocze 2020 r. – 32,4 h, I półrocze 2021 r. – 40,8 h.

⁷ Pytanie dotyczyło wpływu nadgodzin i obciążenia pracą funkcjonariuszy OPP na poziom bezpieczeństwa w garnizonie pomorskim.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 360 ze zm. (dalej: „ustawa o Policji”).

Zgodnie z ww. danymi przeciętna liczba nadgodzin służby policjanta w okresie rozliczeniowym wynosiła maksymalnie: w OPP – 1 godzinę, natomiast w NOP – 1,5 godziny tygodniowo.

Z ww. liczby godzin nadliczbowych służby policjantów w OPP:

- w II połowie 2019 r. 54 z 411 policjantów odebrało rekompensatę pieniężną za 367 z 627 wypracowanych nadgodzin,
- w I połowie 2020 r. 232 z 399 policjantów odebrało rekompensatę pieniężną za 1066 z 1363,5 wypracowanych nadgodzin,
- w II połowie 2020 r. 284 z 427 policjantów odebrało rekompensatę pieniężną za 9456 z 10142,5 wypracowanych nadgodzin,
- w I połowie 2021 r. 304 z 431 policjantów odebrało rekompensatę pieniężną za 9305 z 11314 wypracowanych nadgodzin.

Za pozostałe godziny nadliczbowe służby w OPP policjanci odebrali dni wolne od służby, w tym za całe I półrocze 2019 r.

(akta kontroli str. 7-33)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

2. Przydział, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz pobieranie środków przymusu bezpośredniego, broni palnej i amunicji.

Opis stanu
faktycznego

Naczelnik Wydziału Gospodarki Materiałowo-Technicznej wyjaśnił, że naliczeń sprzętu uzbrojenia i techniczno-bojowego dla służby prewencji dokonano na podstawie zarządzenia Nr Z-34 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 października 2017 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w niezbędne uzbrojenie oraz sprzęt techniczno-bojowy⁹. Komendy Wojewódzkie Policji pozyskują sprzęt uzbrojenia i techniczno-bojowy zgodnie z zakresem wytycznych Nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie zaopatrywania jednostek organizacyjnych Policji w sprzęt, materiały i usługi z dwóch źródeł, tj. w ramach zakupów centralnych za pośrednictwem Biura Logistyki Policji KGP (zakupy centralne) oraz ze środków finansowych budżetu Komendy (zakupy własne). Otrzymany z KGP oraz zakupiony przez Komendę sprzęt wydawany jest użytkownikom, którzy dysponują nim do czasu zużycia, zgodnie z zarządzeniem Nr 53 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 września 2018 r. w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji.

Naliczenia sprzętu transportowego w Policji dokonuje się na podstawie zarządzenia Nr 9 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy, zmienionego zarządzeniem Nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 stycznia 2019 r. W ww. aktach prawnych zawarte są algorytmy do naliczeń sprzętowych. Naliczenia wykonywane są corocznie po uzyskaniu szczegółowych danych dotyczących liczby funkcjonariuszy pełniących służbę w poszczególnych rodzajach służb. W przypadku OPP liczba sprzętu transportowego jest ściśle zależna od liczby

⁹ Dokument niejawni („zastrzeżone”).

kompanii (w garnizonie pomorskim niezmiennie 4 kompanie). Pozyskiwany sprzęt transportowy pochodzi głównie z centralnego zaopatrzenia. W niewielkiej części sprzęt transportowy zakupywany jest ze środków finansowych pozyskanych z jednostek samorządowych województwa pomorskiego i środków budżetowych Policji (50/50) realizowanych w ramach sponsoringu. Zakupy sprzętu organizowane są przez KGP lub Komendę pod nadzorem KGP. W przypadku OPP w Gdańsku sprzęt transportowy pochodzi jedynie z centralnego zaopatrzenia KGP. Eksploatacja sprzętu transportowego odbywa się na podstawie zarządzenia Nr 65 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 listopada 2018 r. w sprawie organizacji obsługi technicznej i napraw sprzętu transportowego w Policji. Wycofywanie pojazdów z eksploatacji następuje na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 października 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego Skarbu Państwa¹⁰ oraz wytycznymi Komendanta Głównego Policji w sprawie sposobu postępowania ze zbędnym lub zużytym sprzętem transportowym Policji.

Na 30 czerwca 2021 r. służby prewencji powinny posiadać sprzęt uzbrojenia, środki transportu oraz środki przymusu bezpośredniego według norm wyposażenia i należności, określonych zarządzeniem Nr Z-34 Komendanta Głównego Policji, a w szczególności: broń palną i sygnalizacyjną, chemiczne środki obездwładniające, sprzęt obездwładniający (kajdanki, pałki, paralizatory, siatki), sprzęt ochrony osobistej (hełmy, kamizelki, tarcze), urządzenia bojowe (armatki, wyrzutnie, miotacze), sprzęt transportowy (samochody, furgony, transportery, przyczepy, ambulans) oraz sprzęt wspomagający (kolczatka, reflektor, rozgłaszacz, taran).

Naczelnik Wydziału GMT wyjaśnił indywidualne przypadki braku ukompletowania ww. środków, urządzeń i sprzętu¹¹. W podsumowaniu wyjaśnił, że ewentualne braki w wyposażeniu w sprzęt uzbrojenia i techniczno-bojowy analizowano na podstawie składanych potrzeb oraz porównywano z danymi posiadanymi w zakresie wyposażenia w sprzęt tożsamy lub podobny. W celu uzupełnienia braków zgłaszano potrzebę doposażenia do Biura Logistyki Policji KGP. W przypadku asortymentu zakupywanego przez Biuro Logistyki Policji były braki dostaw centralnych. Natomiast w przypadku przedmiotów zakupywanych przez Komendę były ograniczone środki finansowe Komendy lub brak konieczności posiadania danego rodzaju sprzętu indywidualnie przypisanego dla OPP. Ponadto, nie stwierdzono by braki ukompletowania wskazanego asortymentu miały wpływ na realizację zadań OPP oraz NOP. W zakresie sprzętu transportowego, na podstawie prowadzonych analiz stwierdzono, że sprzęt, o którym mowa jest rzadko używany przez OPP i możliwe jest w razie potrzeby zastępowanie go sprzętem będącym na wyposażeniu innych jednostek organizacyjnych pomorskiej Policji, np. z Samodzielnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji lub Wydziału Transportu. Z informacji uzyskanych z KGP wynika, że jeszcze w tym roku OPP w Gdańsku zostanie doposażone w sprzęt transportowy pochodzący z centralnego zaopatrzenia KGP. Braki w wyposażeniu OPP w sprzęt transportowy nie wpływają na właściwą realizację jej zadań służbowych.

Przeprowadzone oględziny wybranych losowo chemicznych oraz elektrycznych środków przymusu bezpośredniego będących na wyposażeniu OPP, tj.:

- plecakowych miotaczy substancji obездwładniających,
- ręcznych miotaczy pieprzu (butla 1 kg),
- ręcznych miotaczy pieprzu (pojemnik 75 ml),

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 2004 ze zm.

¹¹ Informacja niejawną („zastrzeżone”).

- paralizatorów,

wykazały, że ww. środki obezwładniające posiadały świadectwa legalizacji oraz aktualne daty przydatności do użycia.

W okresie objętym kontrolą OPP nie został doposażony w środki przymusu bezpośredniego o parametrach odmiennych od stosowanych (wymagające dodatkowego szkolenia).

Wymiana ww. środków przymusu bezpośredniego ze względu na upływający termin ich przydatności odbywała się odpowiednio:

- w przypadku 75 ml ręcznych miotaczy pieprzu, zbliżający się termin upływu ważności środka, wyposażony indywidualnie policjant OPP zgłasza bezpośrednio przełożonemu celem wymiany lub osobiście wymienia w magazynie Wydziału GMT,
- w przypadku 1 kg ręcznych miotaczy pieprzu oraz plecakowych miotaczy substancji obezwładniających, zbliżający się termin upływu przydatności sprzętu, dowódca kompanii/szef kompanii, a w przypadku paralizatorów – dyżurny oddziału prewencji/asystent uzbrojenia/odpowiedzialny za obsługę sprzętu, zgłaszają drogą służbową do Wydziału GMT w celu jego wymiany.

W ramach Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa na lata 2017-2020, OPP nie został wyposażony w okresie objętym kontrolą w tzw. kamery nasobne.

Naczelnik Wydziału GMT wyjaśnił, że zgodnie z rozdzielnikiem opracowanym przez Biuro Łączności i Informatyki KGP (załącznik Nr 2 do umowy Nr 278/203/Cut/18/EJ/PMP), Policja pomorska została wyposażona dotychczas w 154 kamery nasobne wraz z infrastrukturą informatyczną, z przeznaczeniem dla KMP w Gdańsku (Wydział Ruchu Drogowego i Wydział Prewencji – ogniwo patrolowe).

(akta kontroli str. 34-35, 38-45)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości..

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

3. Szkolenie i ćwiczenia OPP i NOP.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą corocznie, zgodnie z treścią § 8 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji, Komendanci Wojewódzcy Policji w Gdańsku określali potrzeby szkoleniowe i zgłaszali je na piśmie Komendantowi – Rektorowi WSPol. Wśród zgłaszanych potrzeb identyfikowano m.in. konieczność doszkalania policjantów w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego¹².

Na podstawie § 8 ust. 2 Decyzji Nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia struktury organizacyjnej i etatowej oddziałów prewencji Policji oraz samodzielnych pododdziałów prewencji Policji, kierownik komórki organizacyjnej właściwej w sprawach sztabowych KGP zobligowany został do określenia tematyki doskonalenia zawodowego lokalnego dla jednostek organizacyjnych Policji stanowiących odwód centralny Komendanta Głównego Policji.

¹² Kursy specjalistyczne ISP-ZT, KiDO, PDOZIPID, KDAT, TITS, ZNP, ANI, ISP, DISP, KA, BPPS.

W związku z powyższym, corocznie, w okresie objętym kontrolą, w Głównym Sztabie Policji KGP opracowany był „Program doskonalenia zawodowego lokalnego dla jednostek organizacyjnych Policji stanowiących odwód centralny Komendanta Głównego Policji”.

Na podstawie otrzymanych programów opracowywany był „Plan doskonalenia zawodowego lokalnego policjantów Oddziału Prewencji Policji w Gdańsku” (dalej: „Plan doskonalenia”), zawierający podział materiału dydaktycznego na jednostki tematyczne, uczestników, odpowiedzialnego za przygotowanie zadania, wskazania organizacyjne, przewidziany termin realizacji oraz źródło, na podstawie którego zidentyfikowano potrzebę doskonalenia zawodowego.

Plan doskonalenia stanowił podstawę opracowania „Programu zajęć doskonalenia zawodowego policjantów Oddziału Prewencji Policji w Gdańsku”, w którym dla każdego zagadnienia ujętego w Planie doskonalenia określono dla poszczególnych zajęć: temat, termin, cele, metodę, pomoce dydaktyczne, czas trwania, wykaz literatury, tezy i zagadnienia szczegółowe, sposób zakończenia, ocenę efektywności.

Z przeprowadzonego procesu szkoleniowego corocznie składano sprawozdanie Naczelnikowi Wydziału Operacyjnego Głównego Sztabu Policji KGP.

W sprawozdaniu ujęto nazwę jednostki organizacyjnej, zakres tematyczny zajęć, liczbę zrealizowanych zajęć z danego zakresu w rozbięciu na miesiące oraz procentową liczbę rzeczywiście zrealizowanych godzin dydaktycznych.

W 2019 r. w pełni zrealizowano przyjęty na ten rok plan szkolenia, natomiast stopień realizacji szkolenia w 2020 r. wyniósł od 23% do 37%.

Komendant wyjaśnił, że zgodnie z pismem I.dz.Kds-1624/20 z 12 marca 2020 r. Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej KGP oraz na podstawie decyzji Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku zostały wstrzymane wszelkie realizowane i planowane do realizacji przedsięwzięcia szkoleniowe.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii wskazujące na obowiązek podmiotu uprawnionego do udostępniania obiektu w sposób jak najmniej narażający uczestników zajęć oraz instruktorów prowadzących przedmiotowe doskonalenia na potencjalne ryzyko kontaktu z osobą zainfekowaną COVID-19, działanie obiektu sportowego Komendy przy ul. Harfowej, jak również siłowni przy ul. Okopowej zostało wstrzymane.

Zgodnie z wytycznymi I.dz.Kds-2471/20 z 3 czerwca 2020 r. z Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej KGP wznowiono realizację przedsięwzięć doskonalenia zawodowego lokalnego. W dniu 10 czerwca 2020 r. sporządzone zostało w tej sprawie Stanowisko w sprawie wznowienia realizacji przedsięwzięć doskonalenia zawodowego lokalnego oraz korzystania z pomieszczeń sportowych przy zachowaniu reżimu sanitarnego. Mając na uwadze bezpieczeństwo funkcjonariuszy korzystających z obiektów sportowych w Gdańsku zostały wprowadzone zalecenia reżimu sanitarnego.

Stosownie do treści § 8 Decyzji Nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia, struktury organizacyjnej i etatowej oddziałów prewencji Policji oraz samodzielnych pododdziałów prewencji Policji Komendant zapewnił w OPP przeprowadzenie co najmniej czterech dni doskonalenia zawodowego lokalnego w miesiącu (z wyłączeniem lipca i sierpnia).

W okresie objętym kontrolą w ramach doskonalenia zawodowego w zakresie uprawnień i stosowania środków przymusu bezpośredniego prowadzono m.in. szkolenia funkcjonariuszy na użytkownika urządzenia służącego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, które w 2019 r. ukończyło 102 funkcjonariuszy, 14 w 2020 r. oraz sześciu w 2021 r. W 2021 r. prowadzono również szkolenia w zakresie podstaw strzelania ze strzelby gładkolufowej, które ukończyło 38 funkcjonariuszy oraz podstaw strzelania z pistoletu maszynowego, które ukończyło 68 funkcjonariuszy¹³.

Komendant wyjaśnił, że zgodnie z programem szkolenia zawodowego podstawowego (aktualny program stanowi załącznik do Decyzji Nr 158 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2021r. zmieniającej decyzję w sprawie szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii) wszyscy funkcjonariusze realizują m.in. treści programowe zawarte w Jednostce Modułowej JM09 „Szkolenie strzeleckie” oraz Jednostce Modułowej JM10 „Taktyka i techniki interwencji”. Zaznaczył również, że JM10 „Taktyka i technika interwencji” zawiera takie zagadnienia jak: stosowanie siły fizycznej jako środka przymusu bezpośredniego, umiejętności techniczne służące do realizacji interwencji policyjnych (tj. stosowanie chwytów i dźwigni transportowych, obezwładnianie osoby, zakładanie kajdanek i sprawdzanie osoby oraz stosowanie technicznych środków przymusu bezpośredniego), odpieranie ataków na policjanta i bezpieczeństwo osobiste policjanta (tj. posługiwanie się w sposób bezpieczny bronią palną i środkami technicznymi będącymi na wyposażeniu policjanta). W przypadku JM09 warunkiem dopuszczenia słuchacza do końcowego egzaminu strzeleckiego jest uzyskanie zaliczenia wszystkich sprawdzianów strzeleckich realizowanych w ramach JM09, natomiast w przypadku JM10 warunkiem uzyskania końcowej oceny pozytywnej jest zaliczenie wszystkich zadań praktycznych realizowanych w jej trakcie. Ukończenie z wynikiem pozytywnym szkolenia zawodowego podstawowego, w tym zaliczenie wszystkich realizowanych w jego trakcie jednostek modułowych (m.in. JM09 oraz JM10) oznacza uzyskanie przez policjanta kwalifikacji zawodowych podstawowych i spełnienie wymagań do pełnienia służby w jednostkach macierzystych Policji z użyciem środków przymusu bezpośredniego.

Biorąc powyższe pod uwagę, na terenie województwa pomorskiego pozostają aktualnie bez przeszkolenia w zakresie uprawnień i stosowania środków przymusu bezpośredniego przyjęci do służby funkcjonariusze w dniu 15 września 2021 r. oczekujący aktualnie na szkolenie zawodowe podstawowe.

W okresie objętym kontrolą w OPP w Gdańsku odbyły się edycje adaptacji zawodowej w niżej wymienionych terminach:

- 8 kwietnia 2019 r. – 30 maja 2019 r. – 86 policjantów, w tym dwóch NOP,
- 24 czerwca 2019 r. – 15 sierpnia 2019 r. – 89 policjantów, w tym dwóch NOP,
- 17 października 2019 r. – 21 stycznia 2020 r. – 59 policjantów, w tym dziewięciu NOP,
- 9 marca 2020 r. – 5 czerwca 2020 r. – 72 policjantów, w tym czterech NOP,
- 29 czerwca 2020 r. – 23 września 2020 r. – 90 policjantów, w tym wszyscy OPP,
- 14 czerwca 2021 r. – 8 września 2021 r. – 60 policjantów, w tym dziewięciu NOP.

¹³ Wg stanu na dzień 30 września 2021 r.

Komendant wyjaśnił, że w OPP w Gdańsku w okresie 20 września – 17 grudnia 2021 r. zaplanowana jest Edycja III B adaptacji zawodowej, na którą skierowanych zostanie 124 funkcjonariuszy w tym ośmiu NOP.

Doskonalenie zawodowe lokalne w zakresie taktyki i techniki interwencji lub zawierające ich elementy ukończyło łącznie 2467 funkcjonariuszy w 2019 r., 1106 w 2020 r. oraz 600 w I półroczu 2021 r.

19 dowódców plutonów OPP odbyło szkolenie specjalistyczne, o którym mowa w Decyzji Nr 83 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie programu szkolenia specjalistycznego dla dowódców plutonów oddziałów prewencji Policji; Decyzji Nr 58 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2004 r. w sprawie pilotażowego programu szkolenia specjalistycznego policjantów realizowanego zaocznie specjalność: dowódca plutonu oddziału prewencji Policji oraz Decyzji Nr 416 Komendanta Głównego Policji z dnia 12 sierpnia 2005 r. w sprawie wprowadzenia programu szkolenia specjalistycznego dla policjantów w specjalności dowódca plutonu oddziału prewencji Policji prowadzonego w systemie eksternistycznym.

Według stanu na 4 października 2021 r. w OPP w Gdańsku etatowe stanowiska dowódcy plutonu zajmowało 16 policjantów. Policjanci zajmujący obecnie ww. stanowiska w OPP nie brali udziału w ww. szkoleniach specjalistycznych.

Komendant wyjaśnił, że w latach 2019-2021 w potrzebach szkoleniowych rozsyłanych przez Biuro Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej KGP nie występowały wskazane powyżej szkolenia. Decyzją Nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. został natomiast wprowadzony kurs specjalistyczny dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (KDOPP) – na ten kurs Wydział Kadr i Szkolenia Komendy zgłaszał swoje potrzeby.

25 funkcjonariuszy odbyło kursy specjalistyczne, o których mowa w Decyzji Nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców akcji i operacji policyjnych¹⁴.

Komendant wyjaśnił, że Decyzją Nr 172 KGP z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji dotyczyła kursu specjalistycznego dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji realizowanego zgodnie z § 2 przez Szkołę Policji w Słupsku.

Garnizon pomorski w latach 2019, 2020 oraz od stycznia do września 2021 r. nie otrzymał żadnego miejsca szkoleniowego na kurs specjalistyczny, o którym mowa w Decyzji Nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji, o symbolu KDOPP, pomimo zgłoszonych przez Wydział Kadr i Szkolenia Komendy w tym zakresie do WSPol. w Szczytnie potrzeb szkoleniowych według stanu na dzień 30 września 2018 r., 30 września 2019 r. i 30 września 2020 r., tym samym policjanci zajmujący stanowiska dowódcy kompanii, zastępcy dowódcy kompanii, dowódcy plutonu oraz dowódcy drużyny, nie byli kierowani na ww. kurs specjalistyczny w czasie objętym kontrolą.

¹⁴ Wg stanu zatrudnienia na 30 września 2021 r.

Ponadto Komendant wskazał, że osoby pełniące funkcję dowódcy akcji i operacji w okresie objętym kontrolą (1 stycznia 2019 r. – do dnia dzisiejszego) posiadały stosowne przeszkolenie lub stosowne stanowisko. Zgodnie bowiem z Zarządzeniem Nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 roku w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi dowódcą akcji może być Komendant Wojewódzki Policji, Komendant Powiatowy Policji lub ich Zastępcy, a także posiadający przeszkolenie w zakresie dowodzenia wyznaczony Komendant Komisariatu Policji, kierownik komórki organizacyjnej Policji służby prewencji lub służby kryminalnej (§ 2 pkt. 1 ust. 4), natomiast dowódcą operacji może być Komendant Główny Policji, Komendant Wojewódzki Policji lub ich zastępcy (ust. 5).

Obecny Komendant Wojewódzki Policji w Gdańsku, I Zastępca Komendanta i Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku nie posiadają przeszkolenia dla dowódców akcji i operacji policyjnych. Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku insp. Robert Sudenis ukończył w 2008 r. kurs specjalistyczny dla dowódców operacji policyjnych.

Komendant wyjaśnił, że zgodnie z paragrafem 2 pkt. 1 ust. 4 i 5 cyt. wyżej Zarządzenia Nr 20 Komendanta Głównego Policji w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi od Komendanta Wojewódzkiego oraz jego zastępców nie jest wymagane posiadanie przeszkolenia w zakresie dowodzenia.

W okresie objętym kontrolą zorganizowano: w 2019 r. 13 szkoleń dla funkcjonariuszy NPP w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz koordynacji w zakresie współdziałania z oddziałami OPP oraz dwa szkolenia w 2021 r.¹⁵

W 2020 r. z uwagi na obowiązujące obostrzenia wynikające ze stanu epidemii nie realizowano zajęć szkoleniowych dla kompanii NPP, a zajęcia w 2021 r. organizowano w ograniczonym zakresie.

(akta kontroli str. 187-896)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

4. Przygotowanie i prowadzenie działań sił policyjnych z użyciem środków przymusu bezpośredniego w ramach operacji (akcji) policyjnych.

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z § 11 ust. 1 zarządzenia Nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi¹⁶ zarządzenie operacji policyjnej następuje na podstawie pisemnej decyzji Komendanta Głównego Policji lub komendanta wojewódzkiego Policji właściwego terytorialnie dla miejsca zdarzenia szczególnego.

W latach 2019-2021¹⁷ na podstawie decyzji Komendanta na terenie województwa pomorskiego zarządzono łącznie jedną akcją oraz 10 operacji policyjnych, z tego dwie operacje dotyczyły zabezpieczenia zgromadzeń publicznych, tj. w 2019 r. oraz 2021 r.

¹⁵ Wg stanu na 30 września 2021 r.

¹⁶ Dz. Urz. KGP, poz. 35 (dalej: „zarządzenie Nr 20 KGP”).

¹⁷ Do 23 sierpnia 2021 r.

Pozostałe operacje (akcje) policyjne dotyczyły imprez masowych podwyższonego ryzyka.

W trakcie prowadzonych operacji policyjnych dotyczących zabezpieczenia zgromadzeń publicznych funkcjonariusze służby prewencji posiadali broń palną. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadku użycia broni palnej („ostrej”). Podczas ww. operacji nie stosowano tzw. wysp dla dziennikarzy.

Badanie dokumentacji wszystkich operacji policyjnych dotyczących zabezpieczenia zgromadzeń publicznych z lat 2019-2021, w tym planu działania dowódcy operacji, planu działania dowódcy podoperacji, wielowariantowego planu działania na wypadek poważnego zagrożenia, planu łączności, planu zabezpieczenia dochodzeniowo-śledczego, analizy ryzyka, protokołu z odprawy służbowej dowódcy operacji, raportów poszczególnych dowódców z przebiegu zabezpieczenia, raportu końcowego z zabezpieczenia dochodzeniowo-śledczego, raportu historii działania oraz raportu końcowego z przebiegu zabezpieczenia zgromadzeń, wykazało m.in.:

- a) W ramach operacji policyjnej z 25 maja 2019 r. (Trójmiejski Marsz Równości):
- Komendant wydał decyzję Nr 172/2019 z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie zarządzenia w dniu 25 maja 2019 r. Operacji Policyjnej pk. „Marsz”, powołania Sztabu Dowódcy Operacji oraz upoważnienia Dowódcy Operacji do wydania polecenia o użyciu środków przymusu bezpośredniego w czasie realizacji Operacji,
 - sporządzono plan działania dowódcy operacji policyjnej, który określał m.in. osoby podejmujące decyzje o użyciu środków przymusu bezpośredniego w pododdziałach zwartych, udział funkcjonariuszy z pododdziałów kontrterrorystycznych (SPKP) jako odwód dowódcy operacji, ponadto nałożono obowiązek przeprowadzenia odpraw m.in. w zakresie przeprowadzania interwencji z poszanowaniem godności osób wobec których podejmowane będą czynności oraz adekwatności stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec kobiet oraz wyznaczono zadania dla zespołu negocjacyjnego (ośmiu członków zespołu oraz psycholog policyjny),
 - dowódcą operacji został I Zastępca Komendanta, zastępcą dowódcy operacji ds. taktyki działań – Dowódca OPP w Gdańsku, a szefem sztabu dowódcy operacji – Zastępca Naczelnika Sztabu Policji Komendy,
 - przed operacją przeprowadzono odprawę, na której omówiono m.in. zasady użycia środków przymusu bezpośredniego,
 - w zabezpieczeniu zapewniono udział pododdziału kontrterrorystycznego, który nie brał udziału w zabezpieczeniu (oczekiwał w odwodzie),
 - do pomocy dowódcy podoperacji wyznaczono Pełnomocnika Komendanta ds. Ochrony Praw Człowieka,
 - przebieg policyjnych działań zabezpieczających dokumentowano na bieżąco w Systemie Wspomagania Dowodzenia Policji (SWD), a część wydawanych poleceń przekazywana i dokumentowana była za pomocą Dedykowanego Narzędzia Informatycznego (DNI),
 - polecenia, dyspozycje i rozkazy przekazywane były ustnie, telefonicznie oraz radiowo i dokumentowane w SWD oraz w DNI,
 - dowódca operacji był samodzielny w wydawanych decyzjach (decyzje dokumentowano w SWD i DNI),

- w zabezpieczeniu zgromadzenia zapewniono udział Rzecznika Prasowego Komendanta,
 - po zakończeniu działań zabezpieczających dokonano ewaluacji i sformułowano wnioski (zatwierdzone przez dowódcę operacji),
 - według szacunku Policji w zgromadzeniu uczestniczyło ok. 3 tys. osób,
 - podczas zabezpieczenia wylegitymowano 17 osób, z tego: jedną osobę podejrzaną o popełnienie przestępstwa (z art. 196 k.k.¹⁸) oraz osobę je zgłaszającą, 14 osób w związku z popełnieniem wykroczeń (cztery z art. 97 k.w.¹⁹, jedną z art. 141 k.w., dziewięć z art. 52 § 2 pkt 1 k.w.) oraz jedną osobę w związku z poszukiwaniami w celu ustalenia miejsca pobytu,
 - wobec podejrzanego o dokonanie przestępstwa Wydział Dochodzeniowo-Sledczy Komendy podjął czynności w trybie art. 308 k.p.k.²⁰,
 - wobec pięciu osób przeprowadzono postępowanie mandatowe, o którym mowa w art. 95 k.p.w.²¹,
 - wobec dziewięciu osób zastosowano pouczenie, o którym mowa w art. 41 k.w.,
 - Komenda wykazała udział sił i środków wsparcia udzielony przez OPP w Olsztynie i Bydgoszczy, w szczególności liczbę godzin służby oraz przejechane kilometry.
- b) W ramach operacji policyjnej z 21 sierpnia 2021 r. (VI Trójmiejski Marsz Równości):
- Komendant wydał decyzję Nr 237/2021 z dnia 18 sierpnia 2021 r. w sprawie zarządzenia Operacji Policyjnej pk. „Marsz 21”, powołania Sztabu Dowódcy Operacji oraz upoważnienia Dowódcy Operacji,
 - sporządzono plan działania dowódcy operacji policyjnej, który określał m.in. osoby podejmujące decyzje o użyciu środków przymusu bezpośredniego w pododdziałach zwartych, udział funkcjonariuszy z pododdziałów kontrterrorystycznych (SPKP) jako odwód dowódcy operacji, ponadto nałożono obowiązek przeprowadzenia odpraw m.in. w zakresie przeprowadzania interwencji z poszanowaniem godności osób wobec których podejmowane będą czynności oraz adekwatności stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec kobiet oraz wyznaczono zadania dla zespołu negocjacyjnego (pięciu członków zespołu oraz psycholog policyjny), jak również obowiązek omówienia z policjantami procedur postępowania wobec osób posiadających immunitety,
 - przed operacją przeprowadzono odprawę, na której omówiono m.in. zasady użycia środków przymusu bezpośredniego, sposobu rejestracji podejmowanych interwencji wobec osób dokonujących wykroczeń lub przestępstw, działania deeskalacyjne i w zakresie poszanowania praw człowieka oraz przestrzegania zasad praworządności i etyki zawodowej policjanta,
 - do pomocy dowódców podoperacji wyznaczono Pełnomocnika Komendanta ds. Ochrony Praw Człowieka,

¹⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, ze zm.), dalej: „k.k.”.

¹⁹ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń, (Dz. U. z 2021 r., poz. 281, ze zm.), dalej: „k.w.”.

²⁰ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.), dalej: „k.p.k.”.

²¹ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r., poz. 457, ze zm.), dalej: „k.p.w.”.

- dowódcą operacji został I Zastępca Komendanta, zastępcą dowódcy operacji ds. taktyki działań – Dowódca OPP w Gdańsku, a szefem sztabu dowódcy operacji – Zastępca Naczelnika Sztabu Policji Komendy,
- w zabezpieczeniu zapewniono udział pododdziału kontrterrorystycznego (SPKP), który nie brał udziału w zabezpieczeniu (oczekiwał w odwodzie),
- przebieg policyjnych działań zabezpieczających dokumentowano na bieżąco w SWD, a część wydawanych poleceń przekazywana i dokumentowana była za pomocą DNI,
- polecenia, dyspozycje i rozkazy przekazywane były ustnie, telefonicznie oraz radiowo i dokumentowane w SWD oraz w DNI,
- dowódca operacji był samodzielny w wydawanych decyzjach (decyzje dokumentowano w SWD i DNI),
- Policja uwzględniła w zabezpieczeniu zgromadzenia udział Rzecznika Prasowego Komendanta (zadaniem Rzecznika było m.in. wyznaczenie Zespołu Obsługi Medialnej do prowadzenia akcji informacyjnej w miejscu prowadzenia działań),
- po zakończeniu działań zabezpieczających dokonano ewaluacji i sformułowano wnioski (zatwierdzone przez dowódcę operacji),
- według szacunku Policji w zgromadzeniu uczestniczyło ok. 4 tys. osób,
- podczas zabezpieczenia wylegitymowano 39 osób, z tego: dwie osoby podejrzane o popełnienie przestępstwa w kierunku art. 212 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze²², dwie osoby w związku z popełnieniem wykroczeń (jedną z art. 141 k.w., jedną z 145 k.w.), wobec pozostałych 35 osób nie prowadzono dalszych czynności,
- wobec podejrzanych o popełnienie przestępstwa prokurator umorzył postępowanie ze względu na niską szkodliwość czynu,
- dwie osoby, które popełniły wykroczenia ukarano mandatem karnym kredytowym,
- Komenda wykazała udział sił i środków wsparcia udzielony przez OPS KSP, OPP w Olsztynie, Bydgoszczy, Łodzi, Szczecinie i Poznaniu oraz SPP w Płocku, KWP w Poznaniu i KGP, w szczególności liczbę godzin służby oraz przejechane kilometry.

W wyniku zabezpieczania zgromadzeń publicznych, w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. w Komendzie nie odnotowano przypadków skutkowego²³ użycia stosowanych przez policjantów OPP i NOP środków przymusu bezpośredniego, tj. środków fizycznych²⁴, technicznych²⁵, chemicznych²⁶, pałek obronnych²⁷, psów służbowych, wodnych środków obezwładniających, paralizatorów elektrycznych, pocisków niepenetracyjnych oraz broni palnej.

Komendant wyjaśnił, że w związku z ogłoszeniem w 2020 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii spowodowanej zakażeniami wirusem SARS-

²² Dz. U. z 2020 r. poz. 1970, ze zm.

²³ Policja nie agreguje danych liczbowych w zakresie zastosowanych środków przymusu bezpośredniego.

²⁴ Siła fizyczna w postaci technik obezwładniających.

²⁵ Kajdanki, prowadnice, kaftany bezpieczeństwa, paski i siatki obezwładniające, kolczatki drogowe.

²⁶ Aeroszowe i miotane.

²⁷ Zwykłe, szturmowe, wielofunkcyjne i teleskopowe.

CoV-2 i wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, jak również wcześniejszych rozporządzeń Rady Ministrów, do Komendanta wpływały informacje od podmiotów zewnętrznych o pojawiających się wątpliwościach dotyczących wykładni ww. przepisów prawa, które dotyczyły rozszerzenia ograniczeń wolności zgromadzeń. Zespół Prawny Komendy na bieżąco rozpatrywał sprawy dotyczące wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego i problemów związanych z orzecznictwem. Wskazać również należy, iż zaistniała sytuacja była także przedmiotem odpraw prowadzonych z komendantami miejskimi i powiatowymi Policji garnizonu pomorskiego. Wszelkie działania podejmowane przez funkcjonariuszy miały na celu ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, i podejmowane były w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Zgodnie bowiem z zasadą konstytucyjną, zwaną zasadą praworządności wynikającą z treści art. 7 Konstytucji „organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”. Zasada ta oznacza, iż organy władzy publicznej, a takim jest Policja, mogą podejmować tylko takie czynności prawne, do których uprawniają je przepisy prawa. Dla realizacji zasady praworządności istotne znaczenie ma wprowadzenie w Konstytucji zamkniętego systemu źródeł prawa. Zgodnie z art. 87, źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Komendant wyjaśnił ponadto, że z powyższych przepisów w sposób jednoznaczny wynika teza, iż umocowanie Policji do podejmowania określonych czynności prawnych winno wynikać z przepisów prawa. Działalność Policji, w tym zakresie przysługujących jej kompetencji, określa ustawa o Policji, przepisy wykonawcze wynikające z określonych tą ustawą delegacji oraz przepisy innych ustaw. Orzeczenia sądów powszechnych, zgodnie z Konstytucją, nie stanowią prawa powszechnie obowiązującego. Wyroki takie wiążą tylko strony. Policjant zobowiązany jest do stosowania prawa powszechnie obowiązującego i nie ma uprawnień do kwestionowania konstytucyjności danego przepisu czy też aktu prawnego. Do tego uprawnione są jedynie sądy i Trybunał Konstytucyjny.

(akta kontroli str. 36-37, 46, 57-61, 63-102, 110-154)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

5. Podejmowanie i przeprowadzanie interwencji z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego.

Opis stanu
faktycznego

Komendant, decyzją Nr 136/2016 z dnia 5 kwietnia 2016 r. w sprawie zasad udziału funkcjonariuszy Wydziału Kontroli w wyjaśnieniu okoliczności wydarzeń nadzwyczajnych²⁸, określił algorytm postępowania oraz wzory niezbędnych dokumentów do stosowania, tj.:

- szczegółowy zakres zadań realizowanych przez policjantów Wydziału Kontroli w związku z zaistnieniem wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem policjantów i pracowników Policji,

²⁸ Zmieniona decyzją Nr 140/2017 z dnia 25 kwietnia 2017 r. oraz decyzją Nr 236/2017 z dnia 25 lipca 2017 r.

- wzór notatki służbowej z ustaleń realizowanych przez służbę pionu kontroli po zaistniałym wydarzeniu nadzwyczajnym.

Ponadto, udział funkcjonariuszy Wydziału Kontroli Komendy w czynnościach na miejscu innych wydarzeń niż wymienione w ww. decyzji odbywa się na polecenie Komendanta Głównego Policji, Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku lub Naczelnika Wydziału Kontroli Komendy (funkcjonariusz Wydziału Kontroli wykonujący czynności w związku z zaistnieniem zdarzenia obowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z dokonanych ustaleń oraz poddania ocenie czy w zaistniałych okolicznościach użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego było zgodnie z obowiązującymi przepisami).

W latach 2019-2021²⁹ na terenie działania garnizonu pomorskiego Policji doszło łącznie do 103 przypadków zagrożenia życia lub zdrowia policjantów³⁰ podczas interwencji wobec osób po spożyciu alkoholu lub środków odurzających i substancji psychotropowych, a także posiadających broń palną, z tego 43 przypadki odnotowano w 2019 r., 34 w 2020 r. oraz 26 w 2021 r.

W związku z ww. zdarzeniami przełożeni funkcjonariuszy, w szczególności:

- zapewnili zaopatrzenie medyczne,
- zaproponowali pomoc psychologiczną,
- przeprowadzili postępowanie powypadkowe.

Komendant wyjaśnił, że w Komendzie oraz jednostkach podległych, w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa, skuteczności i jakości podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji interwencji, przeprowadzono:

- rozmowy z poszkodowanymi funkcjonariuszami (w obecności ich bezpośrednich przełożonych) na temat zachowania szczególnej uwagi podczas przeprowadzania interwencji i wykonywania zadań służbowych, w szczególności z osobami agresywnymi;
- szkolenia w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego, w których omawiano przypadki zaistniałych zdarzeń związanych z użyciem/wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego;
- instruktaże (w tym w czasie odprawy do służby), szkolenia o tematyce wykorzystania i użycia środków przymusu bezpośredniego jak również zasad postępowania podczas interwencji podejmowanych wobec osób będących pod wpływem alkoholu, środków odurzających, środków psychotropowych lub posiadających broń palną (czynności te realizowano również przy wykorzystaniu materiałów audiowizualnych ze Szkoły Policji w Słupsku z instruktażem dotyczącym podejmowania interwencji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi lub niekontrolującymi swojego zachowania z innych przyczyn).

Ponadto, Komendant wyjaśnił, że podczas codziennych odpraw prowadzonych z kierownikami jednostek i komórek organizacyjnych, w przypadku zaistnienia zdarzenia powodującego zagrożenie życia lub zdrowia policjanta w związku z podejmowaną interwencją, każdorazowo sytuacje te były szczegółowo omawiane oraz analizowane. Wszelkie przypadki, w których istnieje uzasadnione przypuszczenie, że dany środek przymusu bezpośredniego lub broń palna zostały użyte/wykorzystane

²⁹ Do 31 sierpnia 2021 r.

³⁰ Dotyczy fizycznego ataku na policjanta (przypadki skutkowe).

niezgodnie z obowiązującymi przepisami, przełożony dyscyplinarny funkcjonariusza zleca czynności wyjaśniające w trybie art. 134i ustawy o Policji.

Wykonane na próbie 20 interwencji policyjnych badanie prawidłowości i terminowości sporządzenia niezbędnej dokumentacji z przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Komendy (OPP, Komisariat Wodny) interwencji z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego wykazało, że policjanci w każdym przypadku:

- dokonali odpowiednich zapisów w notatniku służbowym,
- zapisy do notatników wprowadzili w dacie opisanych wydarzeń,
- sporządzili notatki urzędowe z wykonanych czynności i przekazali je dyżurnym funkcjonariuszom w dacie zapisu zdarzenia w notatniku służbowym.

Wszystkie ww. interwencje z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego dotyczyły założenia kajdanek osobom: poszukiwanym, posiadającym narkotyki, kierującym w stanie nietrzeźwym lub podejmującym próbę ucieczki.

Karty pracy (Karta efektywności służby policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym) dotyczące ww. interwencji policyjnych funkcjonariuszy zostały terminowo, tj. w ciągu pięciu dni wprowadzone do Systemu Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPol).

(akta kontroli str. 159-186)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

6. Kontrola stosowania przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego. Pomoc psychologiczna i prawna udzielana policjantom.

Opis stanu
faktycznego

6.1. Stan dyscypliny w Policji.

W okresie objętym kontrolą wobec czterech policjantów (jeden funkcjonariusz miał dwa zarzuty) prowadzone były postępowania dyscyplinarne w związku z użyciem środków przymusu bezpośredniego, z tego:

- jedno postępowanie o użycie siły fizycznej – prawomocnie zakończone uniewinnieniem funkcjonariusza,
- dwa postępowania o użycie broni palnej osobistej – obydwie prawomocnie zakończone: pierwsze – ukaraniem funkcjonariusza karą nagany (za oddanie w trakcie pościgu pięciu strzałów w celu zaalarmowania drugiego policjanta oraz nierozładowanie broni po ustaniu przyczyny jej załadowania), drugie – uznaniem funkcjonariusza winnym z odstąpieniem od ukarania (za oddanie w trakcie pościgu pieszego strzału w sposób nieuzasadniony),
- dwa postępowania o nieprawidłowe udokumentowanie użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego – obydwie prawomocnie zakończone uznaniem funkcjonariuszy winnymi z odstąpieniem od ukarania.

W ww. okresie nie prowadzono postępowań dyscyplinarnych w związku z użyciem środków przymusu bezpośredniego w postaci: kajdanek, pocisków niepenetracyjnych oraz chemicznych i elektrycznych środków obездwładniających.

W tym samym okresie nie stwierdzono bezprawnego użycia środków przymusu bezpośredniego wobec osób, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej³¹, tj. kobiet w widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazywał na wiek do 13 roku życia oraz osób o widocznej niepełnosprawności.

W latach 2019-2021³² problematyka używania lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji była przedmiotem dwóch kontroli wewnętrznych (nie była natomiast przedmiotem audytu). Ww. kontrole przeprowadzone zostały przez Wydział Kontroli Komendy w zakresie „Wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej”. Kontrole w trybie zwykłym przeprowadzono w KPP w Kościerzynie oraz w Wejherowie. Celem kontroli była ocena prawidłowości wykorzystania paralizatorów, przeszkolenie i doskonalenie zawodowe policjantów oraz nadzór przełożonych nad realizacją zadań przez tych funkcjonariuszy. W okresie objętym kontrolą (styczeń-maj 2019 r. w KPP w Kościerzynie oraz III kwartał 2019 r. w KPP w Wejherowie) nie użyto i nie wykorzystano paralizatorów oraz nie stwierdzono przypadków wydania paralizatora osobie nieuprawnionej.

Komendant wyjaśnił, że w ramach podejmowanych działań, a także w związku z realizacją „Planu działalności edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony praw i wolności, realizacji zasady równego traktowania i przestrzegania zasad etyki zawodowej w Policji na lata 2019-2020” oraz na lata 2021-2023, w planach doskonalenia zawodowego lokalnego Komendy w latach 2019, 2020 i 2021 znalazły się nw. szkolenia, gdzie w każdym z nich uwzględnia się konstytucyjne prawa jednostki, prawa podstawowe oraz krajowy i unijny dorobek w tym zakresie:

- Program – Przeciwdziałanie stosowania tortur,
- Program – Zapobieganie i zwalczanie przestępstw motywowanych nienawiścią,
- Program – Prawa człowieka i etyka zawodowa policjantów i pracowników cywilnych.

We wszystkich ww. szkoleniach, w różnym zakresie, omawiana jest Konstytucja RP, konwencje ratyfikowane przez RP, w tym: Europejska Konwencja Praw Człowieka, Konwencja w Sprawie Zakazu Stosowania Tortur oraz Innego Okrutnego, Nieludzkiego lub Poniżającego Traktowania albo Karania, a także przepisy k.k. oraz przepisy dyscyplinarne wynikające z ustawy o Policji. W szkoleniach tych uwzględnia się również i omawia, uprawnienia jakie zostały nadane Policji, w tym m.in możliwość korzystania ze środków przymusu bezpośredniego, a także ograniczania wolności, czy konsekwencje wynikające z przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy.

W 2019 r. w województwie pomorskim przeprowadzono 17 szkoleń z zakresu Przeciwdziałania stosowania tortur, w których wzięło udział 536 funkcjonariuszy. W 2020 r. przeprowadzono dwa szkolenia z tej tematyki – łącznie 94 przeszkolone osoby. Od marca 2020 r. z uwagi na pandemię nie prowadzono szkoleń stacjonarnych.

W 2021 r. na podstawie rekomendacji CPT (Europejski Komitet ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu traktowaniu albo Karaniu), zostały przygotowane w Komendzie materiały szkoleniowe pn. „Prawa osoby zatrzymanej”, które zostały rozesłane do wszystkich wydziałów merytorycznych Komendy, a także do wszystkich KMP/KPP województwa pomorskiego, celem wykorzystania ich w ramach samodoskonalenia. Ponadto zespół Pełnomocników KWP ds. Ochrony Praw Człowieka we współpracy z CSP Legionowo i SP Słupsk przygotował materiał szkoleniowy

³¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2418 (dalej: „ustawa o środkach przymusu bezpośredniego”).

³² Do 25 sierpnia 2021 r.

dotyczący krajowych i unijnych mechanizmów monitorujących przestrzeganie praw podstawowych osoby zatrzymanej, który również został rozesłany do KWP/KMP/KPP województwa pomorskiego.

Wydział Konwojowo-Ochronny Komendy w latach 2019-2020 przeprowadził szkolenia z zakresu konwojowania i doprowadzania osób zatrzymanych z uwzględnieniem obszaru praw i wolności człowieka – łącznie 1740 osób przeszkolonych.

W zakresie szkoleń dotyczących Etyki zawodowej policjantów i pracowników Policji w 2019 r. w Komendzie zorganizowano dwa szkolenia, w których udział wzięło 35 osób, a także przeszkolono siedmiu trenerów, którzy w swoich macierzystych wydziałach prowadzą działania edukacyjne. W 2020 r. przeprowadzono cztery szkolenia – łącznie dla 37 osób.

W 2020 r. realizowano dodatkowy program, skierowany wyłącznie do kadry kierowniczej województwa pomorskiego pn. „Prawa Człowieka i etyka zawodowa policjanta w kontekście odpowiedzialności karno-dyscyplinarnej” – przeprowadzono cztery szkolenia, łącznie wzięło w nich udział 72 osoby z kadry kierowniczej (od 13 marca 2020 r. z uwagi na pandemię szkolenia zostały zawieszane).

W I półroczu 2021 r. nie były prowadzone szkolenia z zakresu etyki. Działania edukacyjne w tym zakresie zaplanowano na III i IV kwartał 2021 r.

W toku prowadzonych szkoleń omawiano orzecznictwo zarówno krajowe jak i międzynarodowe dotyczące naruszeń przez policjantów, które mają uchronić ich w przyszłości przed konsekwencjami karnymi jak i dyscyplinarnymi.

W szkoleniach dotyczących zwalczania przestępstw motywowanych nienawiścią omawiane są również przepisy krajowe i międzynarodowe w zakresie cech chronionych (narodowość, etniczność, rasa, wyznaniowość lub bezwyznaniowość) i niechronionych (np. orientacja seksualna, niepełnosprawność, wiek) przez polskie prawo oraz jak postępować w przypadkach takich osób zgłaszających się do Policji. W ramach tych szkoleń, omawiane są również konsekwencje, jakie może ponosić policjant w przypadku naruszania lub nieprzestrzegania praw osoby, z uwagi na posiadaną cechę szczególną.

W 2019 r. w ramach warsztatów przeszkolono 19 funkcjonariuszy z KMP/KPP województwa pomorskiego, zajmujących się profilaktyką społeczną, którzy będą w swoich jednostkach a także w instytucjach zewnętrznych (m.in. szkoły, domy opieki) prowadzić działania profilaktyczne zapobiegające zjawisku mowy nienawiści.

Ponadto w 2019 r. odbyło się szkolenie dla KWP/KMP/KPP województwa pomorskiego pn. Zapobieganie i przeciwdziałanie radykalizacji prowadzącej do ekstremizmu-przestępstwa motywowane nienawiścią – przeprowadzone przez ekspertów wewnętrznych – łącznie 55 osób.

W 2019 r. na zaproszenie Sztabu Policji Komendy przeprowadzono również szkolenie dla policjantów KWP/KMP/KPP województwa pomorskiego odpowiedzialnych za zabezpieczenie imprez masowych na stadionach pn. „Stadionowa mowa nienawiści” – udział w szkoleniu ok 40 osób.

W 2020 r. z uwagi na pandemię nie prowadzono działań edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania mowie nienawiści.

(akta kontroli str. 47-57, 59, 107-109)

6.2. Przyjmowanie, rozpatrywanie oraz załatwianie skarg obywateli i instytucji na działania Policji i zachowanie policjantów oraz nadzorowanie ich rozpatrywania przez jednostki Policji.

W okresie objętym kontrolą do Komendy wpłynęło:

- osiem skarg w kategorii niehumanitarnego lub poniżającego traktowania, wszystkie skargi zostały załatwione we własnym zakresie, siedem skarg uznano za bezprzedmiotowe, a jedną pozostawiono bez rozstrzygnięcia,
- jedna skarga w kategorii naruszenia prawa do wolności, skarga została załatwiona we własnym zakresie (pozostawiona została bez rozstrzygnięcia).

Badanie ww. skarg w zakresie formalnym i materialnym wykazało, że:

- skargi w prawidłowy sposób przyjęto oraz rozpoznano (przez Wydział Kontroli Komendy),
- rzetelnie rozpoznano podniesione w skargach zarzuty,
- przeprowadzono niezbędne czynności dowodowe,
- zgromadzono niezbędny materiał dowodowy i uzyskano stanowiska zaangażowanych w postępowanie,
- zawiadomiono skarżących o sposobie załatwienia skarg i wynikach postępowania,
- skargi załatwione zostały w terminie określonym przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego³³, tj. w okresie jednego miesiąca.

Z dziewięciu ww. skarg, siedem skarg dotyczyło sposobu konwojowania osadzonych (kajdanki zespolone, nieodpowiednia temperatura, za długo, na siedząco, bez klimatyzacji, itp.), jedna skarga sposobu zatrzymania, doprowadzenia i postępowania z zatrzymanym, a jedna zatrzymania i przetrzymania nieletniego zgłoszona przez jego rodziców.

Komendant wyjaśnił, że w Policji, poza systemem skargowym, funkcjonują następujące metody gromadzenia informacji dotyczących nieprawidłowości w postępowaniu ze środkami przymusu bezpośredniego i broni palnej, tj.:

- a) SESPOL, w którym gromadzone są informacje dotyczące:
 - przewinień dyscyplinarnych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej lub środka przymusu bezpośredniego,
 - wydarzeń związanych z bronią służbową: utrata broni, utrata amunicji, nieuzasadnione użycie broni, w tym również wszelkie wydarzenia związane z bronią w sytuacji, gdy funkcjonariusz znajduje się pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka;
- b) zestawienie sprawozdawcze pn. „Informacja dotycząca przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej – paralizatorów”, zawierające dane dotyczące nieprawidłowości związanych z użyciem lub wykorzystaniem tego środka przymusu bezpośredniego;
- c) informacje pozaskargowe o zdarzeniach, z których okoliczności wynika, że w związku z działaniem lub zaniechaniem działania funkcjonariusza Policji w związku z pełnieniem obowiązków służbowych mogło dojść do nieuzasadnionego użycia środków przymusu bezpośredniego w stosunku do innej osoby. Informacje te, zgodnie z Decyzją Nr 3 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w Policji i Straży Granicznej „Wytucznych w zakresie zasad i trybu przekazywania informacji skargowych i pozaskargowych przez Policję oraz Straż Graniczną do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

³³ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

i Administracji, przekazywane są do Biura Kontroli KGP, a następnie do RPO i MSWiA.

Komendant wyjaśnił ponadto, że w każdym przypadku, w którym istnieje uzasadnione przypuszczenie, iż dany środek przymusu bezpośredniego lub broń palna zostały użyte/wykorzystane niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, położony dyscyplinarny funkcjonariusza zleca/wszczyna czynności w trybie art. 134i ustawy o Policji. W tym przypadku, nie ma znaczenia rodzaj źródła, które informuje o wystąpieniu wskazanych powyżej nieprawidłowości. W zakresie modyfikacji szkoleń dotyczących środków przymusu bezpośredniego, broni palnej, taktyki i techniki interwencji, w następstwie stwierdzonych nieprawidłowości w tym zakresie, do planu doskonalenia zawodowego na bieżąco wprowadzane są korekty związane z przekazywanymi rekomendacjami Dyrektora Departamentu Porządku Publicznego MSWiA, przesyłanymi przez KGP do jednostek niższego szczebla. W wyniku prac prowadzonych przez Zespół do spraw analizy i przypadków naruszenia prawa przez funkcjonariuszy Policji Departamentu Porządku Publicznego MSWiA z dnia 09 stycznia 2020 r., rekomendujących uwzględnienie w planach doskonalenia zawodowego lokalnego treści programowych z zakresu środków przymusu bezpośredniego obejmujących takie zagadnienia jak elementy taktyki i technik interwencji przeprowadzanych między innymi z osobami, których zachowanie wskazuje, że mogą znajdować się pod wpływem narkotyków, rozesłano na jednostki podległe w dniu 16 stycznia 2020 r. informację o konieczności ujęcia ww. zagadnienia w zajęciach. W Komendzie zmianę programową wprowadzono 31 stycznia 2020 r. Ponadto, w związku z zaistnieniem w dniu 7 lutego 2021 r. na ul. mjr. H. Hubala w Gdańsku wydarzenia nadzwyczajnego z udziałem funkcjonariuszy Wydziału dw. z Przystępnością Narkotykową KMP w Gdańsku, którzy wykorzystali służbową broń palną na zasadzie art. 47 pkt 1 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego w celu unieruchomienia pojazdu, po przeanalizowaniu zdarzenia przez instruktorów wyszkolenia strzeleckiego, w dniu 9 kwietnia 2021 r. podjęto decyzję o wznowieniu w niezbędnym zakresie, wstrzymanego z uwagi na pandemię Covid-19, doskonalenia zawodowego lokalnego z wyszkolenia strzeleckiego z broni palnej, krótkiej zgodnie z Wytocznymi nr 1 Dyrektora Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej KGP z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie określenia zakresu, zasad i przebiegu szkolenia strzeleckiego oraz trybu i organizacji sprawdzianów strzeleckich w 2021 r. dla funkcjonariuszy realizujących czynności operacyjno-rozpoznawcze. Na skutek zaistnienia ww. wydarzenia wprowadzono również do użytku program zajęć dotyczący tematyki skutecznych metod unieruchamiania pojazdu poprzez skuteczne zatrzymanie osoby kierującej za pomocą środków przymusu bezpośredniego. Należy jednak podkreślić, iż podjęte działania wynikały z konieczności doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy Policji w tym zakresie, a analiza przebiegu interwencji, która miała miejsce 7 lutego 2021 r. wykazała, iż z taktycznego punktu widzenia została przeprowadzona prawidłowo.

W wyniku prac prowadzonych przez Zespół do spraw analizy i przypadków naruszenia prawa przez funkcjonariuszy Policji Departamentu Porządku Publicznego MSWiA 19 lutego 2021 r. do Komendy przesłano programy zajęć obejmujących zagadnienie z użycia/wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej oraz pałki służbowej celem wykorzystania ich w procesie doskonalenia zawodowego lokalnego. W Komendzie oraz jednostkach podległych, ww. program zajęć wprowadzono do użytku 22 lutego 2021 r. Ponadto informuję, że w Komendzie jak i w jednostkach podległych, w rocznych planach doskonalenia zawodowego lokalnego na lata 2019-2021 zostały ujęte zajęcia z zakresu Taktyki i Techniki Interwencji lub

Sprawności Fizycznej z elementami Taktyki i Technik Interwencji, które szczegółowo opisane są w Programach doskonalenia zawodowego lokalnego i zawierają zagadnienia takie jak:

- elementy taktyki i technik interwencji stosowanych wobec osób, których zachowanie wskazuje na znajdowanie się pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających,
- doskonalenie umiejętności stosowania obaleń, podcięć oraz technik walki w parterze,
- doskonalenie umiejętności z zakresu indywidualnego i zespołowego obezwładniania napastnika z wykorzystaniem siły fizycznej stosując dźwignie, podcięcia, obalenia,
- doskonalenie umiejętności stosowania ogólnych zasad bezpieczeństwa i asekuracji podczas legitymowania i zatrzymywania osób, wykorzystania odpowiednich środków przymusu bezpośredniego podczas zatrzymywania osób.

Natomiast w zakresie doskonalenia strzeleckiego na podstawie Wytycznych KGP dot. strzelań policyjnych, corocznie wydawana jest Decyzja Komendanta w sprawie określenia zakresu i przebiegu szkolenia strzeleckiego oraz trybu i organizacji sprawdzianów strzeleckich dla policjantów województwa pomorskiego. Na jej podstawie funkcjonariusze garnizonu pomorskiego wykonują ramowe programy przeszkolenia strzeleckiego. Obecnie w tym zakresie obowiązuje Decyzja nr 34/2021 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie określenia zakresu, zasad i przeprowadzania szkolenia strzeleckiego oraz trybu i organizacji sprawdzianów strzeleckich dla policjantów województwa pomorskiego w 2021 r.

W odniesieniu do źródeł na podstawie jakich prowadzono czynności wyjaśniające lub postępowania dyscyplinarne dotyczące użycia/wykorzystania środków przymusu bezpośredniego – Komendant wyjaśnił, że w przypadku gdy skutkiem użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego było zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia osoby, albo jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia, każdorazowo w takich przypadkach (niezależnie od skutku użycia lub wykorzystania broni palnej), przeprowadzane są w oparciu o przepisy Rozdziału X ustawy o Policji czynności wyjaśniające, a w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez funkcjonariuszy wszczynane są postępowania dyscyplinarne. Tożsame czynności są podejmowane w przypadku zdarzeń medialnych, wniosków osób pokrzywdzonych, bądź postronnych osób będących świadkiem zdarzenia, itp. Głównym jednak źródłem inicjowania tego rodzaju czynności są materiały wewnętrzne, wytworzone w ramach nadzoru służbowego. Nie odnotowano natomiast przypadków zainicjowania czynności dyscyplinarnych spowodowanych informacją przekazaną przez Rzecznika Praw Obywatelskich czy zapytaniem poselskim. Badane przypadki wykorzystania/użycia broni, środków przymusu bezpośredniego w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających każdorazowo zmiernają do ustalenia kwestii zawinienia funkcjonariusza Policji, związanej z tym odpowiedzialności dyscyplinarnej za popełniony czyn. Ponadto należy wskazać, iż zachowania policjantów wskazujące na to, że mogło dojść do nieuzasadnionego użycia środków przymusu bezpośredniego są monitorowane na podstawie Decyzji nr 3 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w Policji i Straży Granicznej „Wytycznych w zakresie zasad i trybu przekazywania informacji skargowych i poza skargowych przez Policję oraz Straż Graniczną do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji” przez Wydział Kontroli Komendy.

(akta kontroli str. 62, 103-107, 156-158)

6.3. Pomoc psychologiczna i prawna udzielana policjantom.

W latach 2019-2021 nie odnotowano zdarzenia śmiertelnego będącego następstwem użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w garnizonie pomorskim. Natomiast w 2019 r. i w 2020 r. odnotowano po jednym przypadku zranienia osoby w wyniku użycia broni palnej przez policjanta, tj. na terenie działania KPP w Tczewie i KPP w Kartuzach. W tym samym okresie udzielono policjantom pomocy, o której mowa w art. 10 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego, z tego:

- w dwóch przypadkach pomocy psychologicznej (w 2019 r. i w 2020 r.),
- w jednym przypadku pomocy prawnej (w 2019 r.).

Liczba policjantów pokrzywdzonych przestępstwem, o którym mowa w art. 222 k.k., art. 223 k.k. i art. 226 k.k. w związku z wykonywaniem czynności służbowych, uczestniczących w postępowaniach karnych w charakterze pokrzywdzonego lub oskarżyciela posiłkowego wyniosła ogółem:

a) w garnizonie pomorskim:

- w 2019 – 812 funkcjonariuszy,
- w 2020 – 911 funkcjonariuszy,
- w 2021 (do 30 czerwca) – 357 funkcjonariuszy,

b) w tym w Komendzie:

- w 2019 r. – 25 funkcjonariuszy, z tego 23 z OPP i dwóch z Wydziału Konwojowo-Ochronnego,
- w 2020 r. – 30 funkcjonariuszy, z tego 29 z OPP i jeden z Wydziału Konwojowo-Ochronnego,
- w 2021 r. (do 31 sierpnia) – 15 funkcjonariuszy, wszyscy z OPP.

W okresie objętym kontrolą policjanci nie korzystali z możliwości zwrotu kosztów poniesionych na ochronę prawną, jak również nie zwracali się o udzielenie bezpłatnej obsługi prawnej w postępowaniach, w których byli pokrzywdzeni przestępstwem, o którym mowa w art. 222 k.k., 223 k.k. i 226 k.k.

(akta kontroli str. 155)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

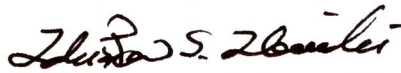
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Gdańsk, dnia 15 października 2021 r.

Kontroler

Zdzisław Stefan Zbierski

Główny specjalista
kontroli państwowej

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

Ewa Duszka

